

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie utworzenia europejskiego ugrupowania współpracy transgranicznej (EUWT)

COM(2004) 496 końcowy — 2004/0168 (COD)

(2005/C 255/15)

Dnia 8 listopada 2004 r., Rada Unii Europejskiej, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac na ten temat, przyjęła swoją opinię 18 marca 2005 r. Sprawozdawcą był **Michel NOLLET**.

Na 416. sesji plenarnej w dniach 6-7 kwietnia 2005 r. (posiedzenie z dnia 6 kwietnia 2005 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 118 do 2, przy 6 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię:

1. Wstęp

1.1 Dzień 1 maja 2004 r. otworzył nową kartę w historii Europy.

1.2 Po długim okresie przygotowań, dziesięć nowych krajów dołączyło do piętnastu członków Unii Europejskiej. Stwarza to nowe możliwości i perspektywy rozwoju. Aby zyskać na skuteczności, instytucje Unii powinny być jak najbliżej obywateli, życia społeczności lokalnych i regionalnych oraz życia wspólnoty. Wymaga to zwrócenia większej uwagi na jakość ustawodawstwa wspólnotowego.

1.3 Ustanowienie nowego instrumentu prawnego współpracy transgranicznej nabiera w związku z tym priorytetowego charakteru w ramach pogłębiania tego dialogu, stając się nowym wyzwaniem, któremu należy stawić czoła.

1.4 Dnia 14 lipca 2004 r. Komisja przyjęła projekty pięciu nowych rozporządzeń dotyczących uaktualnienia funduszy i instrumentów strukturalnych na okres 2007-2013, wśród których znajduje się projekt nowego rozporządzenia ustanawiającego europejskie ugrupowanie współpracy transgranicznej (EUWT).

1.5 Dla Komisji EUWT stanowi pragmatyczną odpowiedź na zapotrzebowanie ze strony państw członkowskich. Proponuje ona fakultatywny i opcjonalny instrument w celu wprowadzenia w życie struktury zarządzania transgranicznego.

1.6 Zdaniem Komisji projekt nie podważa kompetencji zastrzeżonych dla państw członkowskich. To państwa są odpowiedzialne za wykorzystanie funduszy strukturalnych.

1.7 Komisja rozmyślnie nie chciała wchodzić w szczegóły konwencji. Pozostawia ona podmiotom prawo należytego przygotowania swoich własnych statutów.

1.8 Komisja uważa, że państwa członkowskie mogą pójść dalej. EUWT ma charakter fakultatywny.

1.9 Komisja (w momencie redagowania niniejszego projektu opinii) ma jeszcze przekazać EKES notę uzupełniającą dotyczącą aspektów prawnych.

1.10 Komisja celowo nie próbowała przy użyciu tego instrumentu (EUWT) regulować innych aspektów fiskalnych. EUWT wybierze system podatkowy wybranego przez siebie państwa członkowskiego.

1.11 Komisja nie dąży do harmonizacji i potwierdza w ten sposób, że nie chciała redagować bardziej szczegółowego rozporządzenia. *Co prawda problem harmonizacji podatkowej nie został poruszony w dyskusji grupy roboczej EKES; takie stanowisko Komisji nie odpowiada jednak na potrzebę uproszczenia zarządzania.*

1.12 Komisja nie zamierza zastępować państw członkowskich; podkreśla więc, że EUWT jest i pozostanie instrumentem o charakterze pomocniczym.

1.13 Komisja na podstawie swojego doświadczenia uważa, że niemożliwe jest sporządzenie modelu szczegółowego.

1.14 Zdaniem Komisji, organizacje pozarządowe nie mają uprawnień władzy publicznej.

1.15 Komisja przewidziała więc ramy minimalne. Tytułem przykładu, uniwersytety mogą być beneficjentami.

1.16 Komisja potwierdza, że można korzystać z funduszy strukturalnych, nie powołując EUWT.

1.17 Komisja uważa, że dużą zaletą projektowanego rozporządzenia dotyczącego ustanowienia europejskiego ugrupowania współpracy transgranicznej EUWT będzie możliwość jego stosowania od 2007 r., bez oczekiwania na ewentualne zmiany ustawodawcze w państwach członkowskich.

1.18 Dnia 18 listopada 2004 r. Komitet Regionów wydał zasadniczo pozytywną opinię, sugerując jednak kilka poprawek. Komitet Regionów proponuje między innymi zmianę nazwy nowego instrumentu prawnego przez zastąpienie nazwy Europejskie Ugrupowanie Współpracy Transgranicznej (EUWT) nazwą Europejskie Stowarzyszenie Współpracy Transeuropejskiej (ESWT). Zdaniem Komitetu Regionów, zaletą tej nowej nazwy byłoby umożliwienie wykorzystania tego instrumentu prawnego do współpracy ponadnarodowej, międzyregionalnej w rozumieniu artykułu 1 projektowanego rozporządzenia.

2. Uwagi ogólne

2.1 EKES zapoznał się z wnioskiem dotyczącym rozporządzenia w sprawie ustanowienia europejskiego ugrupowania współpracy transgranicznej (lub europejskiego stowarzyszenia współpracy transeuropejskiej (ESWT) — jak to proponuje Komitet Regionów).

2.2 EKES zasadniczo popiera projektowane rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ustanowienia europejskiego ugrupowania współpracy transgranicznej (EUWT) oraz cele, jakim ma ono służyć.

2.3 EKES przyjmuje do wiadomości argumentację Komisji, a w szczególności nieobowiązkowy charakter EUWT.

2.3.1 EUWT może ułatwić współpracę transgraniczną, na przykład w dziedzinie przepływów finansowych.

2.3.2 EUWT może dotyczyć różnych partnerów w wielu krajach. Uwzględniając w szczególności zwiększenie się liczby granic lądowych i morskich Wspólnoty w związku z jej rozszerzeniem, konieczne jest ułatwienie umacniania współpracy międzyregionalnej we Wspólnocie.

2.3.3 EUWT nie ma charakteru ograniczającego i nie stanowi przeszkody dla bardziej rozbudowanych porozumień. EUWT nie zastępuje euroregionu.

2.4 EKES popiera inicjatywę Komisji dotyczącą nowego instrumentu prawnego mającego ułatwić współpracę. Te dodatkowe rozporządzenia mają na celu ułatwienie rzeczywistej współpracy, ale brakuje bardziej wyraźnego postanowienia dotyczącego udziału partnerów społecznych oraz innych zainteresowanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w monitoringu.

2.5 Ponadto podstawa prawna tego przepisu jest niejasna. Należałoby jasno określić związki pomiędzy EFRR (art. 18) i EUWT, w szczególności w przypadku gdy państwa członkowskie nadają EUWT uprawnienia w zakresie zarządzania.

2.6 EKES pragnie również zbadać, czy wymogi programowania zarządzania, kontroli i realizacji umożliwiają państwom członkowskim skuteczną współpracę i wyciągnięcie wniosków z doświadczeń programów Interreg. Opracowane procedury programowania i dokumentowania (aby rozpocząć działalność w latach 2007-2013) powinny zostać wykorzystane w celu zwiększenia udziału obywateli i partnerów społecznych oraz innych zainteresowanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Postanowienia wykonawcze dotyczące podawania programów operacyjnych do publicznej wiadomości (art. 12/6 d) powinny więc zostać zredagowane w terminie.

2.7 EKES uważa, że EUWT może być z pewnością interesującym narzędziem współpracy transgranicznej i rozwiązaniem wielu problemów krajowych.

2.8 EKES ma jednak pewne wątpliwości dotyczące uznania EUWT, w przypadku procedur finansowych i krajowych organów zarządzających.

2.9 Fundusze strukturalne są uznawane za narzędzie umożliwiające inicjatorom rozwoju kształtowanie i wdrażanie strategii rozwoju z jak najszerszym udziałem obywateli. Podmioty gospodarcze i społeczne, lokalne i regionalne, uznawane są za siłę napędową rozwoju. Dobrze byłoby, aby zostały one w wyraźny sposób uwzględnione w tworzeniu EUWT.

2.10 EKES uważa współpracę transgraniczną za współpracę o zasadniczym znaczeniu. Chociaż EUWT ma charakter fakultatywny, Komisja powinna zaproponować zainteresowanym podmiotom jakiś konkretny model. Przy czym model ten nie powinien stanowić dodatkowego ograniczenia narzuconego przyszłym EUWT, ale powinien on być wzorem dobrej praktyki, ułatwiającym tworzenie EUWT.

2.11 EKES podkreśla, iż w projektowanym rozporządzeniu nie uregulowano kluczowej kwestii, jaką jest zarządzanie finansowe. W rozporządzeniu dotyczącym EUWT powinny być jasno potraktowane aspekty zarządzania funduszami europejskimi.

2.12 Jasne przedstawienie nie oznacza zakwestionowania zasad już ustalonych w dziedzinie odpowiedzialności finansowej państw członkowskich. Skoro jednak celem EUWT jest uproszczenie, należy zaproponować bardziej elastyczne procedury w dziedzinie uzasadniania i zarządzania rozliczeniami finansowymi.

3. Uwagi szczegółowe

3.1 W trosce o jasność EKES proponuje Komisji następujące poprawki:

3.1.1 Artykuł pierwszy ustęp 3:

Celem EUWT jest ułatwianie i promowanie współpracy transgranicznej państw członkowskich oraz społeczności regionalnych i lokalnych **DODAC** oraz podmiotów gospodarczych i społecznych i innych zainteresowanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w celu zwiększenia spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej.

3.1.2 Artykuł 2:

EUWT może składać się z państw członkowskich oraz społeczności regionalnych i lokalnych lub innych lokalnych organizmów publicznych **DODAC**: oraz podmiotów gospodarczych i społecznych i innych zainteresowanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, dalej zwanych „członkami”.

3.1.3 Artykuł 4 ustęp 5:

Konwencja wskazuje stosowane prawo, które reguluje jej interpretację i stosowanie. **DODAC**: przy poszanowaniu rozporządzeń europejskich i dwustronnych umów podatkowych

pomiędzy państwami członkowskimi, w oczekiwaniu na europejską harmonizację podatkową.

Komisja powinna to sprecyzować.

3.1.4 Artykuł 5:

DODAC: w zarządzaniu pracownikami należy uwzględnić, jak najściślej, poszanowanie miejsca (lub miejsc) działalności oraz przestrzeganie rozporządzeń europejskich i odpowiedniego ustawodawstwa socjalnego i podatkowego.

4. Wnioski

4.1 EKES jest zdania, że EUWT jest instrumentem niezbędnym i że dla właściwej komunikacji i zrozumienia byłoby wskazane, aby Komisja zaproponowała wzorcowe rozwiązania techniczne i prawne. Wskazane byłoby odróżnienie dwóch podstawowych pojęć: aspektów prawnych z jednej strony i strategicznych z drugiej.

4.2 EKES opowiada się za dążeniem do rzeczywistej spójności, która umożliwi przezwyciężenie dużych trudności, na jakie trafiają państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne w realizacji współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej oraz w zarządzaniu nią wobec różnorodności praw i procedur krajowych.

Bruksela, 6 kwietnia 2005 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND